

foreliggende Forslag, — og det er det andet Hovedpunkt, der kom frem imod Loven, — for at faae denne Lov afgjort nu, førend en Kirkecommission kom tilstede. Og derom er der blevet ytret den samme Mening fra flere Sider, medens dog ogsaa den aldeles modsatte Mening idag er bleven udtalt. Det turde nu vistnok være vanskeligt forud at afgjøre, hvem der har Ret, enten de, der mene, at naar denne Sag blev opsat til en Kirkecommission, vilde der aldrig komme noget samlet Resultat ud af dennes Sammentræden, idet den lige fra Begyndelsen af vilde dele sig i to Dele: en Majoritet og en Minoritet, tilbeels forud bestemte ved, hvem Hans Majestæt maatte beffikke dertil efter Ministerens Forslag, — enten de, der mene, at det aldrig vilde føre til Noget at drøfte denne Sag der, men at det snarere i Virkeligheden maatte føre til overordentlig store Vanskeligheder, eller paa den anden Side de, der mene, at naar virkelig den danske Lovgivningsmagt igjennem alle sine tre Led var enedes om at slaae den fast og sige: Den Strid er nu endt, det er nu afgjort, saa vilde dog de, der traadte ind i Kirkecommissionen, bringe det Fjendskab med sig og endnu bestandigen fortsætte Kampen, om end nu under Behandlingen af andre Punkter og med Følelsen, Noget af at vide sig besejrede, Andre som de, der træde op og pulke paa denne Seir. Det kan være yderst vanskeligt af sige, hvilken af begge Dele der her vil blive Tilfældet. Men der er nok ved enhver saadan Afgjørelse, indtil den er fæstet, den samme Vanskelighed. Og nu er der en af de høiarværdige Biskopper, der har følt sig kaldet til at udtale sig i denne Sag ogsaa ved den sidste Maade, hvorpaa Biskopperne have følt sig forpligtede til at optræde, og som, dengang Sognefriheden forlangtes — og jeg var med at forlange den og det tidligt — skrev en Afhandling, som skulde vise, hvorledes det vilde komme til at see ud i Sogne og i Menigheder i Landet 6 Aar efter, at Sognebaandsløsningen havde fundet Sted. Men Alt det, han spaaede eller dog bebudede, — jeg ønsker ikke at sige sarkastisklydende Ord og beider derfor, at Ordet spaaede maa være glemt, — det, han efter sin Overbeviisning ventede skulde komme, er, som bekjendt, ikke kommet, men tvært-

imod er det kommet saaledes, at dersom Noget har hjulpet til at holde den danske Folkekirke sammen og oppe under den forunderlig bratte Dvergang, den maatte gjøre, da der ikke blev truffet nogen Indretning med den, medens der blev givet Religionsfrihed med runde Hænder, saa Secterere styrtebe ind paa den fra alle Sider, da har det netop været Sognebaandsløsningen. Det skulde dog virkelig være, synes det mig, en Erindring idetmindste for os, der høre til den ældre Slægt, og som vide, hvorledes den Sag blev omtalt og behandlet, og det ikke een eller to Gange og — da var der ingen Niggsdag — ikke i eet eller to Aar, men i mange Aar —, for os, der vide, hvorledes den Mand, som jeg nævner med Ærbødighed, som dengang stod i Spidsen for Danmarks Geistlighed og ene var som Titusinde, Biskop, Doctor Wynster, i den Roeskildske Stænderforsamling var nærvæd at yttre, at en af de herligste Dage i hans Liv var den, da han havde faaet Forslaget om Sognebaandsløsningen styrket.

Der blev endnu af den meget ærede Taler, hvis udmærkede Overblik og vidunderlige Hukommelse og Sikkerhed til at meddele jeg bøier mig for, anført en heel Række af særlige Grunde imod Lovforslaget. Dem maa jeg derfor vel ogsaa enkeltviis berøre og derved strax bemærke, at naar han har gjendrevet Afstilligt, som stundom har været sagt for en Lov som denne og har været mindre heldigt, saa rammer det ikke det Forsvar for den, vi føre, uden at have peget i deslige Retninger. Naar der f. Ex. er sagt, at ellers faaer man ingen Kirkecommission, saa er jeg ganske enig i den meget ærede Talers Mening, at naar man ikke ellers kan faae den, og den forøvrigt agtes nødvendig, skal man ikke derfor søge at faae den ved en slet Lov. Men jeg forbinder Ønsket om den netop med denne Lov, fordi det ogsaa er min Overbeviisning, at, om det end er et forsigtigt Skridt, der tilfægtes ved denne Lov, om det end er et Skridt, som ikke virkelig har Udfigt til at bringe den Forstyrrelse ind, der siges, et heller kan paavises at være i Strid med Folkekirkeens Principer, seer jeg alligevel godt de Kræfter, der ere i Bevægelse, og den Tilbøielighed, der ogsaa kan yttre sig til at henytte Lovforslaget paa en maastee tilbeels betænkelig Maade, naar